

S instruktory praktického vyučování jsme navzájem pochopili, že směřujeme ke společnému cíli

O realizaci kurzu Instruktor praktického vyučování projevila zájem také Střední průmyslová škola dopravní v Praze, která byla založena před více než 60 lety a výuka technických oborů zde má dlouhodobou tradici. Zřizovatelem školy, která nabízí obory vzdělání jako například Automechanik, Karosář, Lakýrník, Informační technologie či Ekonomika městské hromadné dopravy, je Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost. Kurz se uskutečnil v průběhu září pod vedením lektorů Mgr. Zuzany Švandelíkové a Ing. Lukáše Sobotky, učitelů školy. Na naše dotazy společně s panem Lukášem Sobotkou odpovídala také PhDr. Jitka Nosková, referentka Dopravního podniku hl. m. Prahy a současně účastnice kurzu.

Dlouhá léta spolupracujete s Dopravním podnikem hl. m. Prahy (dále DPP). Vaše partnerství je velmi stabilní. Pociťovali jste potřebu vzdělávat instruktory, kteří pracují se žáky, až nyní, nebo vedení o realizaci podobného kurzu již uvažovalo v minulosti?

L. S.: Pokud vím, tak ve škole probíhají kurzy pro instruktory stále. Nikdo by si nedovolil poslat žáky na pracoviště k lidem, kteří nejsou vůbec obeznámeni s problematikou praktického vyučování. Vzhledem k pracovnímu vytížení instruktorů (turnusové směny apod.) se však jedná o velmi krátké zaškolení. Vytvořili jsme alespoň praktické pomůcky ve formě stručných tištěných materiálů, které obsahují to nejnужnější pro činnost instruktora.

Na základě čeho jste vybírali účastníky kurzu? Kolik se jich nakonec kurzu účastnilo?

L. S.: Výběr byl zcela na partnerské firmě, tedy Dopravním podniku.

J. N.: O výběr účastníků jsme požádali vedoucí zaměstnance DPP z provozu, kterým jsme zaslali informace o kurzu, kde jsme uvedli, že do kurzu lze zařadit jak nováčky v roli instruktorů, tak zkušené instruktory. Nakonec byli do kurzu přihlášení většinou dlouholetí instruktoři s cílem prohloubit jejich znalosti, zejména v oblasti psychologie a pedagogiky. Celkem bylo do kurzu zařazeno 8 účastníků.

Nastaly nějaké provozní obtíže s uvolňováním účastníků kurzu ze zaměstnání?

J. N.: Ne, žádné provozní obtíže nenastaly. Termín kurzu byl znám dostatečně dopředu, aby mohli být účastníci uvolněni a zároveň nahrazeni kolegy v provozu.

Jak účastníkům a lektorům vyhovovala délka a rozložení kurzu? Co se jim nejčastěji v průběhu kurzu líbilo?

L. S.: Délka kurzu byla vzhledem k jeho obsahu odpovídající. Výhodou a předností byla možnost využít e-learning, který obsahoval veškerý potřebný materiál pro úspěšné absolvování kurzu, a tak bylo možné přednést témata ve stanoveném harmonogramu. S přihlédnutím k dnešním trendům a požadavkům veřejnosti osobně preferuji začlenění e-learningu nebo jeho přímé využití při realizaci kurzu, pokud je to jen trochu možné. Na druhou stranu je jasné, že samotná účast a osobní zapojení účastníků by neměly být zcela vytěsňeny. E-learning by v době rozvoje technologií měl zaujímat především roli doplňujícího a podpůrného systému vzdělávání.

J. N.: Účastníci, zaměstnanci z provozu, si trochu stěžovali na dlouhé sezení, protože v práci jsou zvyklí téměř celý den stát nebo se pohybovat. Proto pro ně byl 8hodinový program v jednom dni velmi dlouhý. Na druhou stranu neměli problém s rozložením kurzu do tří dnů plus účasti na testu.

Museli jste si kurz nějak adaptovat na potřeby firmy či školy, nebo byly úpravy jen minimální? V čem se kurz liší od zaškolení, které jste budoucím instruktorům doposud zajišťovali?

L. S.: Úpravy byly z naší strany minimální. Navíc jsme zařadili blok týkající se práce se žáky s diagnostikovanými poruchami učení – to je doména kolegyně Švandlíkové, která pracuje jako výchovná poradkyně a několik let se úspěšně věnuje problematice výuky žáků s autismem, musí zvládat komunikaci s rodiči a podobně. Má o čem mluvit, praktických zkušeností získala hodně. :-) Já jsem čerstvým absolventem kurzu pro zdravotníky zotavovacích akcí, dovolil jsem si tedy zařadit blok, který se věnoval první pomoci. Sám jsem byl na zdravotnickém kurzu překvapen novými trendy v této oblasti a rád jsem je předal dále.

J. N.: Kurz se od zaškolení, které jsme dosud budoucím instruktorům zajišťovali, lišil jak v délce, tak obsahu. Stávající školení pro instruktory je jednodenní a zaměřuje se na ryze praktické věci pro práci instruktora. Zcela chybí část psychologická a pedagogická, a to z časového důvodu, protože těch praktických informací je na jeden den hodně.

Domníváte se, že kurz napomůže zlepšení stavu praktického vyučování žáků?

L. S.: Někdy se od žáků, i v nechtěné poznámce, dozvíte, že je praxe nebaví, protože „nic nedělají“ a mají být „hodní“ do konce pracovní doby. Tyto situace musí škola hlídat a řešit je okamžitě, čím delší je prodleva mezi touto poznámkou a řešením, tím delší je pak cesta k nápravě. Žák bude pár dní sedět v rohu dílny, pak párkrát nepřijde, začne se nabalovat absence a problémy. Myslím si, že absolventi tohoto kurzu určitě pochopili, že výstupem kurzu je snaha o efektivní komunikaci mezi školou a podnikem, že situace lze vždy řešit ke spokojenosti žáka, ale i instruktora. V kurzu je také kladen důraz na plánování výuky a dodržování příslušné legislativy, ať už je to ta školská nebo BOZP. Pokud funguje správně komunikace mezi školou a firmou, je jisté, že se k nám dostane včas informace, která se týká možného nesplnění vybraného tematického okruhu. Ať už je to z důvodů sezonních prací, nenadálých zakázek oprav nebo řešení havarijních situací. Pokud není v této oblasti instruktor příslušně vzdělaný a poučený, nemá ani šanci tušit, že existuje nějaký ŠVP, co má vůbec žák v daném ročníku umět a zvládnout, a opět může docházet k nedorozuměním. Kurz by tedy měl absolvovat každý instruktor praktického vyučování, který pracuje se žáky v podnikovém prostředí.

J. N.: Stav praktického vyučování je díky dlouholeté spolupráci mezi školou a firmou velmi dobrý, máme spoustu instruktorů, kteří jsou žáky oblíbeni pro svoji odbornost a přístup. Takový kurz může napomoci uvědomělým instruktorům pracovat se žáky ještě lépe a novým nezkušeným instruktorům může dát návod, jak by měla ideální práce se žáky vypadat. Bohužel 8 účastníků je málo na změnu, kurzem by museli být proškoleni všichni, a to mluvíme o skoro stovce zaměstnanců, kteří roli instruktora vykonávají.

Jaké jsou vaše pocity a co se vám zdálo v kurzu užitečné?

L. S.: Pocity jsou jen příjemné, jsem rád, že jsme měli možnost poznat osobně pracovníky, kteří se o naše žáky starají a věnují se jim. Možná si i oni nás jako „teoretiky“ zařadili trošku jinak a navzájem jsme pochopili, že nestojíme proti sobě, ale vedle sebe a směřujeme ke stejnému cíli. :-)

J. N.: V kurzu se mi zdála užitečná možnost poznat ostatní účastníky a jejich situace z provozu, stejně jako možnost poznat prostředí školy a problémy, se kterými se potýkají učitelé.

Jaké jsou reakce účastníků z hlediska obsahu a potřebnosti kurzu pro jejich rozvoj? Dozvěděli se něco nového a pro ně užitečného?

L. S.: Určitě jsme si neuvědomili, že se jedná o lidi, kteří se celý den pohybují a nejsou zvyklí sedět na místě. :-) Ale obdivuji, jak všichni udrželi pozornost, spolupracovali a opravdu projevovali zájem.

J. N.: Z obsahu byla nejzajímavější oblast takzvaných měkkých dovedností, tj. část o psychologii a pedagogice, jak pracovat s problémovými žáky, jak s nimi komunikovat a jak řešit obtížné situace. Pro praktické využití byla velmi užitečná první pomoc.

V čem spatřujete přínos kurzu pro školu i pro samotné instruktory?

J. N.: Největší přínos je v zajištění informovanosti instruktorů o tom, co všechno mohou využít ve své práci při praktickém vyučování žáků.

Máte zájem tento kurz v budoucnu dále využívat?

L. S.: Určitě ano, limitující je pouze délka kurzu. V nějaké formě jistě budeme pokračovat. A jistě s využitím již hotových materiálů.

J. N.: Ještě nejsme rozhodnutí, ale určitě tuto možnost budeme zvažovat.

Účastníci psali závěrečný test všichni současně, v počítačové učebně. Je e-learningová forma kurzu přínosná, nebo ho v této podobě plně nevyužijete? Z jakého důvodu?

L. S.: Testování proběhlo bez problémů, elektronická forma všem vyhovovala. Určitě ji využijeme i v jiných vzdělávacích programech.

J. N.: E-learningová forma závěrečného testu je praktická a pokud bychom kurz opakovali, určitě ji opět využijeme.

Exkurze účastníků kurzu Instruktor praktického vyučování v Depu Hostivař DPP hl. m. Prahy

Kurz pro instruktory praktického vyučování pořádaný SPŠ dopravní v Praze